

Pracodawcy RP

Rok założenia 1989

Jak bezpiecznie zorganizować miejsce pracy i wrócić do biura w tzw. nowej normalności?

Tadeusz Zając

Doradca Prezydenta Pracodawców RP ds. Prawa Pracy

Zespół ds. Promocji Bezpieczeństwa i Zdrowia Pracy

Bezpieczeństwo i ochrona zdrowia osób pracujących w czasie pandemii COVID-19 - ogólne wytyczne i lista kontrolna, opracowane przez CIOP-BIP

Wytyczne zawierają ogólne informacje o środkach profilaktycznych, które należy stosować w każdym przedsiębiorstwie lub instytucji, w tym informacje dotyczące:

1. opracowania w przedsiębiorstwie planu działań w celu ochrony zdrowia pracowników w warunkach pandemii,
2. środków, które można zastosować w celu ograniczenia prawdopodobieństwa narażenia na SARS-CoV-2 w pracy,
3. zasad ograniczania obciążeń psychospołecznych spowodowanych pandemią COVID-19;
4. komunikowania się w sprawach związanych z działaniami wdrażanymi w celu ograniczenia prawdopodobieństwa narażenia na SARS-CoV-2 w pracy,
5. postępowania w przypadku podejrzenia zachorowania na COVID-19.

Uzupełnienie wytycznych stanowi lista kontrolna, umożliwiająca ocenę zgodności stosowanych w przedsiębiorstwie środków z prezentowanymi wytycznymi.

Należy wziąć pod uwagę:

- wymagania przepisów prawnych i zalecenia organów administracji państwowej, obowiązujące podczas pandemii,
- rodzaje wykonywanych prac i towarzyszące im prawdopodobieństwo narażenia na SARS-CoV-2,
- liczbę osób pracujących, z podziałem na zespoły wspólnie realizujące określone zadania,
- infrastrukturę przedsiębiorstwa (w tym warunki lokalowe),
- rozwiązania techniczne zapobiegające rozprzestrzenianiu się szkodliwych czynników biologicznych.

Prawdopodobieństwo zarażenia zwiększają:

- kontakty społeczne (między pracownikami, pracowników z osobami spoza przedsiębiorstwa – klientami, kontrahentami, podwykonawcami itp.),
- wspólne użytkowanie wyposażenia roboczego, urządzeń i narzędzi oraz innych przedmiotów wykorzystywanych podczas pracy,
- wspólne wykorzystywanie pomieszczeń sanitarnych i ciągów komunikacyjnych

Zapewnienie dystansu fizycznego w miejscu pracy

- 1) ograniczenie liczby osób:
 - a) pracujących w tym samym pomieszczeniu do 1 os/15 m² (zalecane jest usytuowanie stanowisk pracy w większych pomieszczeniach, np. salach konferencyjnych);
 - b) przebywających równocześnie na terenie zakładu pracy (np. wprowadzenie indywidualnych harmonogramów czasu pracy);
- 2) umiejscowienie stanowisk pracy tak, aby zapewnić zachowanie odległości co najmniej 1,5 m (zalecane jest, by pracownicy byli odwrócenii do siebie plecami);
- 3) określenie zasad korzystania z ciągów komunikacyjnych (m.in. schody, korytarze, windy) w celu zapewnienia bezpiecznej odległości pomiędzy korzystającymi z nich osobami (np. wprowadzenie ruchu jednokierunkowego, ograniczenie liczby osób w windzie lub możliwości korzystania z niej);
- 4) określenie zasad postępowania w miejscach zwyczajowych skupisk ludzi (wejścia do budynków w godzinie rozpoczęcia pracy, miejsca poświadczania obecności, stanowiska wydawania materiałów itp.); odpowiednie rozmieszczenie i oznakowanie takich miejsc w celu zapewnienia zachowania bezpiecznych odległości między przebywającymi tam osobami;
- 5) ograniczenie liczby osób przebywających równocześnie w łazienkach, pomieszczeniach socjalnych i szatniach (np. przez rotacyjną organizację przerw)
- 6) stosowanie środków dezynfekujących ręce oraz powierzchnie robocze

Kontakt z innymi pracownikami lub klientami

- praca w zespołach rotacyjnych o ograniczonej liczbie kontaktujących się bezpośrednio ze sobą pracowników (2-3 osoby);
- zastosowanie przezroczystych ekranów, np. ze szkła lub tworzywa sztucznego, oddzielających pracowników od klientów;
- ograniczenie czasu kontaktu (max. 15 minut);
- stosowanie środków ochrony indywidualnej (w zależności od prawdopodobieństwa narażenia na SARS-CoV-2: masek ochronnych, przyłbic, gogli, rękawic jednorazowych, ochron nóg, kombinezonów).

Nie zaleca się organizowania spotkań typu seminaria, szkolenia czy konferencje wymagających fizycznej obecności pracowników. Powinny być one zastąpione przez tele- lub wideokonferencje. Jeżeli spotkanie z fizycznym udziałem pracowników jest bezwzględnie konieczne, należy ograniczyć liczbę uczestników oraz zapewnić zachowanie między nimi bezpiecznej odległości, tj. minimum 1,5 m.

- ❑ udzielanie zezwoleń na czasowe zabranie do domu sprzętu, którego używają w pracy (np. komputera, drukarki, krzesła, lampy);
- ❑ określenie zasad i organizacji pracy zdalnej, obejmujące m.in. określenie godzin pracy, w których pracownik powinien pozostawać w gotowości do kontaktu z przełożonym, obowiązek raportowania wykonanych zadań.
- ❑ wsparcie pracujących zdalnie w celu przygotowania w sposób zgodny z zasadami ergonomii stanowiska pracy w domu oraz wykorzystywania niezbędnego do wykonywania pracy sprzętu i oprogramowania komputerowego, w tym narzędzi tele- i wideokonferencyjnych.
- ❑ umożliwienie pracującym zdalnie pracy w elastycznych godzinach ze względu na fakt, że wykonywana jest ona często w miejscu, gdzie przebywa więcej osób (np. dzieci), których obecność może stanowić utrudnienie dla pracownika.

- rejestrowanie danych osób przychodzących z zewnątrz (imię i nazwisko, pesel, numer telefonu) oraz czasu ich wejścia i wyjścia;
- informowanie osób z zewnątrz o obowiązujących środkach bezpieczeństwa;
- wskazany jest pomiar temperatury wizytujących na dolnej części szyi;
- ułatwianie pracownikom korzystania z transportu indywidualnego, a ograniczenie zbiorowego (udostępnienie parkingu samochodowego lub miejsca do bezpiecznego przechowywania rowerów);
- zachęcanie pracowników do przychodzenia pieszo do pracy.

Przestrzeganie zasad higieny w miejscu pracy

- ❑ zapewnienie codziennej dezynfekcji miejsc przebywania, w tym często dotykanych powierzchni (klamki, blaty robocze, biurka, klawiatury, umywalki, toalety, dozowniki mydła i inne);
- ❑ zapewnienie dostępu do miejsc, w których pracownicy, klienci i kontrahenci mogą myć ręce mydłem i wodą, a następnie dezynfekować odpowiednimi środkami, oraz czytelnej informacji o tym, jak skutecznie myć i dezynfekować ręce;
- ❑ zapewnienie codziennego sprzątania na mokro podłóg, stołów, krzeseł, szafek w pomieszczeniach socjalnych;
- ❑ zapobieganie wspólnemu korzystaniu z naczyń stołowych w pomieszczeniach socjalnych oraz zapewnienie dezynfekcji przyborów kuchennych po ich użyciu przez pracownika;
- ❑ usunięcie gazet, czasopism i broszur informacyjnych z pomieszczeń socjalnych i poczekalni;
- ❑ zapewnienie regularnego czyszczenia i dezynfekcji pojazdów firmowych oraz ich wyposażenie w środki do dezynfekcji rąk oraz papierowe ręczniki i worki na śmieci

- ❑ w budynkach bez mechanicznej instalacji wentylacyjnej zapewnić regularnie wietrzenie pomieszczeń: okresowo w ciągu dnia pracy (10 min/1 godz.) oraz w sposób możliwie ciągły w godzinach nocnych;
- ❑ w budynkach z mechaniczną instalacją wentylacyjną wprowadzić dłuższe okresy jej pracy; najlepszym rozwiązaniem jest utrzymanie działania instalacji w trybie roboczym 7 dni/24h;
- ❑ unikać centralnej i miejscowej recyrkulacji powietrza (z wyjątkiem centrali wentylacyjnych i sekcji recyrkulacyjnych wyposażonych w wysoko skuteczne filtry powietrza powrotnego).

- ✓ Zaleca się ograniczenie liczby osób korzystających wspólnie z tego samego wyposażenia i narzędzi pracy. W przeciwnym razie konieczna jest ich częsta dezynfekcja, a także obowiązkowe używanie przez pracowników rękawic jednorazowych.
- ✓ Korespondencja, przesyłki pocztowe lub dostarczone przez kurierów powinny być pozostawione na 2-3 godziny w pojemnikach przeznaczonych wyłącznie do tego celu, w wydzielonym do tego miejscu. Przed włączeniem do obiegu przesyłki powinny być zdezynfekowane.

- Jeżeli charakter wykonywanej pracy uniemożliwia zachowanie odpowiedniego dystansu fizycznego lub kiedy prawdopodobieństwo narażenia na SARS-CoV-2 jest oceniane jako duże, konieczne jest dostarczenie pracownikom odpowiednich środków ochrony indywidualnej, takich jak maski, rękawice i ochrony oczu (gogle, przyłbice) czy kombinezony. Należy zapewnić, że środki ochrony indywidualnej będą używane i dezynfekowane we właściwy sposób, zgodnie z zaleceniami producentów.
- Nie należy kierować do pracy wymagającej stosowania przez długi czas półmasek filtrujących osób z chorobami układu krążenia i oddechowego oraz osób starszych (w wieku 65+).
- Pracodawca powinien zapewnić także regularne czyszczenie i pranie odzieży roboczej oraz jej prawidłowe przechowywanie, zapewniające brak kontaktu z prywatnymi ubraniami pracownika jak również innych współpracowników lub klientów.

- możliwe sytuacje konfliktowe z klientami wynikające z lęku pracowników przed kontaktami z innymi ludźmi;
- długotrwale utrzymująca się zwiększona intensywność pracy w sektorach, których funkcjonowanie ma zasadnicze znaczenie w czasach pandemii;
- wymogi utrzymywania izolacji społecznej.

Kwestia weryfikacji oceny ryzyka w środowisku pracy w kontekście pandemii koronawirusa

- obowiązek uwzględnienia wszystkich czynników środowiska pracy występujących w środowisku pracy oraz związane z jej wykonywaniem
- weryfikacja i aktualizacja oceny ryzyka zawodowego
- obowiązek podjęcia działań zmierzających do ograniczenia narażenia na czynnik biologiczny (COVID-19)
- zagrożenia psychospołeczne związane z pandemią koronawirusa (stres)
- współpraca pracodawcy z załogą

- ❑ umożliwienie pracownikom zachowania indywidualnego podejścia do godzin pracy;
- ❑ w ramach wsparcia informacyjnego, rozważenie możliwości zorganizowania dodatkowych szkoleń dla pracowników obecnych w pracy na temat zakresu zadań osób, które z różnych powodów nie mogły powrócić do pracy;
- ❑ zorganizowanie krótkiego i regularnego forum internetowego, na którym pracownicy mogą wyrazić swoje obawy, zadawać pytania, a także zachęcanie pracowników do udzielania sobie wzajemnego wsparcia;
- ❑ zapewnienie wsparcia kierownikom średniego szczebla zarządzania, np. poprzez organizowanie szkoleń z zakresu metod kierowania zespołem online;
- ❑ zapewnienie pracownikom możliwości otrzymania indywidualnej pomocy psychologicznej czy udziału w warsztatach dotyczących metod radzenia sobie ze stresem związanym z lękiem przed zarażeniem się SARS-CoV-2. Jeśli nie jest to możliwe, wskazane jest udzielanie informacji na temat tego, gdzie pracownicy mogą skorzystać z takich form wsparcia;
- ❑ zapobieganie narażeniu na stygmatyzowanie, izolowanie od zespołu i pomijanie w życiu społeczności przedsiębiorstwa osób, które przeszły COVID-19.

- zrozumiałe informowanie pracowników o wprowadzonych środkach ograniczających prawdopodobieństwo narażenia na SARS-CoV-2;
- zapewnienie w razie potrzeby szkoleń on-line dla pracowników na temat wprowadzonych środków prewencji i sposobów ich stosowania;
- możliwość zgłaszania przez pracowników sugestii, obaw, a także postulatów dotyczących usprawnienia organizacji ich pracy;
- komunikacja pomiędzy pracownikami, co zapewnia im wsparcie społeczne w sytuacjach trudnych i nieprzewidywalnych.

Zaleca się ustanowić procedury dotyczące postępowania w celu szybkiego wyjaśnienia podejrzenia zachorowania na COVID-19.

W przypadku podejrzenia zachorowania procedury te powinny określać:

- sposób jego zgłaszania,
- postępowanie w stosunku do osoby, u której stwierdzono zachorowanie (kontakt telefoniczny z lekarzem, regionalną stacją sanitarno-epidemiologiczną, wyposażenie w maskę ochronną, izolacja)
- umożliwić ustalenie i poinformowanie osób, które wskutek kontaktu z osobą chorą były narażone na SARS-CoV-2.

Pracownicy powinni mieć zapewnioną możliwość indywidualnych, osobistych lub telefonicznych konsultacji lekarza medycyny pracy, szczególnie w kwestii zagrożeń narażeniem na SARS-CoV-2 i obciążenia wynikającego z występowania chorób przewlekłych.

Występujące w praktyce problemy ze spełnieniem przez pracodawców wprowadzanych obowiązków dotyczących funkcjonowania zakładów pracy

- Brak spójnych wytycznych dla zakładów pracy (odrębne wytyczne tworzy Ministerstwo Rozwoju, Państwowa Inspekcja Pracy, Główny Inspektorat Sanitarny)
- Problemy z dostępnością i wysokie ceny środków ochrony indywidualnej i zbiorowej
- Koszty związane z dostosowaniem stanowisk pracy
- Szybkość wprowadzanych regulacji prawnych i brak czasu na ich wdrożenie w zakładach pracy

Współpraca pracodawcy z powiatową inspekcją sanitarną

- Bieżący kontakt i wymiana informacji
- Pomoc w zorganizowaniu bezpiecznego i zdrowego środowiska pracy
- Postępowanie w razie stwierdzenia COVID-19 w zakładzie pracy

